

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobců: **a) G. T. M'P., b) E. M'P., roz. N., c) G. T. M'P., d) nezl. D. A., e) nezl. J. T. M'P., f) nezl. V. T. M'P.,** proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní příhrádka 21/OAM, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci ze dne 31. 1. 2006, č. j. 59 Az 460/2003 – 31,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 31. 1. 2006, č. j. 59 Az 460/2003 – 31, spojil věci vedené pod sp. zn. 59 Az 460/2003 a 59 Az 459/2003 ke společnému projednání pod sp. zn. 59 Az 460/2003, a dále pro vady řízení zrušil rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 9. 2003, č. j. OAM-9852/VL-16-16-2001, a rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 9. 2003, č. j. U-482/VL-10-16-2000, a vrátil věci žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Přezkoumávanými rozhodnutími žalovaný neudělil žalobcům azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a dále na žalobce nevztáhl překážku vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu.

Krajský soud dospěl v odůvodnění napadeného rozsudku k závěru, že rozhodnutí žalovaného jsou v částech týkajících se neudělení humanitárního azylu logicky rozporná

a nebyla vydána v souladu s pravidly logického uvažování. Podle názoru krajského soudu nelze nepřiznat žalobcům včetně tří nezletilých dětí humanitární azyl a nevypořádat se se skutečností, že podle dostupných zpráv je humanitární situace v zemi původu kritická a 2 milióny lidí jsou ohroženy hladem. Napadená správní rozhodnutí proto v částech týkajících se neudělení humanitárního azylu trpí vadami, konkrétně nedostatkem důvodů rozhodnutí. Krajský soud proto rozhodnutí žalovaného bez jednání zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), a zavázal žalovaného povinností získat přesnější informace o obsahu a rozsahu zjištěné humanitární situace v zemi původu a zhodnotit reálné možnosti žalobců v zemi původu, a to především s ohledem na nezletilé žalobce.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V kasační stížnosti namítal, že neudělení humanitárního azylu žalobcům je ve správních rozhodnutích náležitě a podrobně odůvodněno, stěžovatel se poměrně rozsáhle zabíral situací v Angole a její rozdílností v regionech a provinciích mimo hlavní město L., kde žalobci a) až e) žili před odchodem ze své země. Krajský soud nesprávně pominul skutková zjištění stěžovatele k humanitární situaci v Angole, podle nichž jsou navrátilci ve své zemi přijímáni v tranzitních centrech, kde se jim dostávají významné informace, a před odchodem z centra dostávají základní vybavení včetně jídla na tři měsíce. Program návratu těchto uprchlíků ocenil Vysoký komisař OSN pro uprchlíky, jak se rovněž ve správních rozhodnutích konstatuje. Stěžovatel proto neakceptuje tvrzení soudu o nevypořádanosti skutečnosti kritické humanitární situace a o logické rozpornosti správních rozhodnutí v části o neudělení humanitárního azylu. Životní situaci žalobců v případě návratu do země původu nelze podle stěžovatele považovat za mimořádnou, proto daný případ není případem hodným zvláštního zřetele, jak to vyžaduje ustanovení § 14 zákona o azylu. Stěžovatel navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

Žalobci se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnili s názorem krajského soudu vyjádřeným v napadeném rozsudku. Žalobci poukázali na skutečnost, že jsou rodinou se čtyřmi dětmi, které v České republice navštěvují školu, hovoří česky a jsou do společnosti zcela integrováni, podobně jako jejich rodiče. Žalobce sub a) se v České republice zdržuje od roku 1995 a je zde zaměstnán. Žalobkyně sub b) s dětmi se v České republice zdržuje od roku 1994, žalobce sub e) a žalobkyně sub f) se v České republice narodili a nikdy v Angole nebyli. Návrat do Angoly by tak představoval zpřetrhání společenských a kulturních vazeb a ztrátu materiálního zázemí. Žalobci konstatovali, že stěžovatel neuvedl žádné podstatné okolnosti, pro které by bylo možné napadený rozsudek zrušit, a navrhli, aby byla kasační stížnost zamítnuta jako nedůvodná.

Nejvyšší správní soud shledal podanou kasační stížnost přípustnou a přijatelnou a napadený rozsudek přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel ve své kasační stížnosti uplatnil. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z textu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle kterého lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Taková pochybení však Nejvyšší správní soud v napadeném rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci neshledal. Kasační stížnost proto není důvodná.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující skutečnosti rozhodné pro posouzení důvodnosti kasační stížnosti. V částech odůvodnění správních rozhodnutí, které se týkají neudělení humanitárního azylu stěžovatel uvádí, že hodnotil osobní situaci žalobců a poměry v zemi jejich státní příslušnosti ve světle Informace oddělení informací o zemích původu OAMP ze dne 31. 1. 2003, podle které v důsledku změny situace v zemi oznámil UNHCR dne 16. 6. 2002, že v lednu 2003 zahájí repatriaci 400000 Angolanů. Po podepsání příměří dne 4. 4. 2002 se do června 2002 do vlasti vrátilo z okolních zemí 10000 Angolanů. Humanitární situace v Angole však zůstává v důsledku desetiletí bojů kritická. Podle zprávy Organizace OSN pro zemědělství a výživu zveřejněné v prosinci 2002 jsou v současnosti v zemi hladem ohroženy na dva milióny lidí. Nejobtížnější situace je v regionech, které dříve ovládala UNITA. Informace oddělení informací o zemích původu OAMP ze dne 4. 9. 2003 sděluje, že podle zpráv UNHCR dne 20. 6. 2003 začaly dobrovolné návraty Angolanů pod patronací UNHCR ze Zambie, Namíbie a Konžské demokratické republiky. Navrátilci stráví několik prvních dnů v Angole v tranzitních centrech, kde dostanou informace o ohrožení minami a informace o HIV/AIDS. Před odchodem z centra dostanou základní vybavení včetně jídla na tři měsíce. Koncem srpna roku 2003 navštívil Angolu Vysoký komisař OSN pro uprchlíky a ocenil program návratu angolských uprchlíků. Do konce srpna 2003 se za asistence UNHCR vrátilo asi 15000 Angolanů a návrat dalších 130000 se očekával do konce roku 2003. Mimo organizovanou repatriaci se Angolané vracejí z okolních zemí samostatně. Od května 2002 se tak vrátilo nejméně asi sto tisíc Angolanů, většinou do provincií Uige, Zaire, Moxico a Cuando Cubango. Žalovaný dále uvedl, že po zhodnocení výše uvedeného a skutečnosti, že rodina žila v hlavním městě L., dospěl k závěru, že humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu neuděluje.

Z takto zjištěného skutkového stavu vycházel krajský soud, který shledal v přezkoumávaných správních rozhodnutích logické rozpory a zrušil je pro nedostatek důvodů rozhodnutí o neudělení humanitárního azylu.

Nejvyšší správní soud při posuzování důvodnosti kasační stížnosti vycházel ze smyslu institutu humanitárního azylu tak, jak jej vyjádřil ve své konstantní judikatuře: *Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 – 55, www.nssoud.cz).

Z obsahu správního spisu je zřejmé, že humanitární situace v Angole byla v době vydání správních rozhodnutí vážná, což je patrné ze zprávy Organizace OSN pro zemědělství a výživu, ze které stěžovatel citoval, že jsou v zemi hladem ohroženy na dva milióny lidí.

Z informací zjištěných stěžovatelem dále jednoznačně vyplývá, že životy lidí v Angole jsou ohroženy minami a zásobování potravinami je velmi nejisté, když navrátilci před odchodem z tranzitních center musejí dostat zásoby jídla na tři měsíce.

Nejvyšší správní soud shledal nepřekonatelné logické rozpory mezi výše nastíněným smyslem mezinárodní ochrany formou humanitárního azylu a popsáním obsahem odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí stěžovatele. Situace v Angole, jak ji ve svých rozhodnutích popsal stěžovatel, představuje přinejmenším humanitární krizi, která by měla být náležitě zohledněna při posuzování důvodů pro udělení humanitárního azylu.

Stěžovatel ve svých rozhodnutích na jedné straně poukázal na kritickou situaci v zemi původu žalobců, na straně druhé však bez dalšího zdůvodnění žalobcům neudělil azyl z humanitárních důvodů. Vzhledem k tomu, že stěžovatel tento rozpor nikterak neodůvodnil, nezbyvá než konstatovat, že jeho rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná pro nedostatek důvodů.

Kromě neodůvodněného rozporu se smyslem humanitárního azylu trpí rozhodnutí stěžovatele rovněž dalšími nedostatky. Z částí odůvodnění, které se vztahují k rozhodnutím o neudělení humanitárního azylu, totiž nevyplývá, že by se situace v hlavním městě L. nějak odlišovala od situace ve zbytku země. Konstatování stěžovatele, že rodina žalobců žila v hlavním městě, tak postrádá význam, neboť nevyvrací možnost ohrožení žalobců popsanou humanitární krizí. Zkušenosti z chudých rozvojových zemí pak ukazují, že bída a špatné životní podmínky na venkově a v malých městech vyvolávají příliv lidí do velkých měst, především do hlavního města, kde roste kriminalita a klesá celková životní úroveň. V tomto směru proto nelze předpokládat, že by se humanitární krize v Angole nijak neprojevila v jejím hlavním městě.

Nejvyšší správní soud dále zdůrazňuje, že případný návrat žalobců do Angoly by představoval významný zásah do způsobu jejich dosavadního života. Institut humanitárního azylu prostřednictvím správního uvážení umožňuje při rozhodování zohlednit také okolnosti, které jsou legislativně obtížně postižitelné, ale z lidského hlediska je nelze pominout.

V tomto smyslu je třeba poukázat na skutečnost, že žalobce sub a) je v České republice zaměstnán a živí svou rodinu. Naopak v Angole by byla celá rodina alespoň z počátku odkázána na pomoc v tranzitních centrech, závislá na přidělu jídla a ohrožena hladem. Z odůvodnění správních rozhodnutí dále není seznatelné, zda a jak se navrátilci zapojují do běžného života v zemi, jak funguje hospodářství významně poškozené léta trvajících boji a zda vůbec je možné v zemi žít, aniž by byli žalobci odkázáni na humanitární pomoc.

Vzhledem k problematické situaci v Angole nelze předpokládat, že by v tomto státě existoval fungující školský systém, který by umožnil žalobcům sub c) až f) pokračovat ve studiu, které zahájili v České republice. Dalším klíčovým faktorem pro rozhodování o humanitárním azylu je životní situace žalobců sub e) a f), kteří se narodili v České republice a situaci v Angole nikdy nepoznali.

Všechny výše uvedené skutečnosti měl stěžovatel náležitě posoudit, zda jednotlivě nebo ve vzájemných souvislostech představují důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu ustanovení § 14 zákona o azylu. Vydaná správní rozhodnutí však neobsahují posouzení těchto okolností, což je rovněž činí nepřezkoumatelnými pro nedostatek důvodů.

S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že se stěžovatel sice zaobíral situací v Angole, avšak v odůvodnění svých rozhodnutí neuvedl, jak tuto situaci zhodnotil ve vztahu k žalobcům. Pouhé konstatování, že stěžovatel po zhodnocení popsané humanitární krize a skutečnosti, že rodina žila v hlavním městě L., dospěl k závěru, že humanitární azyl ve smyslu § 14 zákona o azylu neuděluje, není přesvědčivé a nepředstavuje správním řádem požadované uvedení úvah, jakými byl stěžovatel veden při hodnocení důkazů. Nelze proto přisvědčit tvrzení stěžovatele, že jeho rozhodnutí jsou náležitě a podrobně odůvodněna, pokud jde o neudělení humanitárního azylu žalobcům.

Nejvyšší správní soud nepřisvědčuje ani námitce, že situaci žalobců v případě jejich návratu do Angoly nelze považovat za mimořádnou, neboť podmínky, v nichž žalobci v České republice žijí, jsou nesrovnatelné s humanitární krizí v zemi jejich původu. Po posouzení všech okolností případu bude na stěžovateli, aby v souladu se závazným právním názorem krajského soudu znovu vyhodnotil zda lze v uvedených či dalších zjištěných skutečnostech spatřovat důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. uvedený v kasační stížnosti nebyl prokázán, Nejvyšší správní soud neshledal v rozhodnutí krajského soudu žádná pochybení, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Protože úspěšným žalobcům v tomto stádiu řízení žádné náklady nevznikly a stěžovatel v řízení nebyl úspěšný, bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 1. února 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu